

Trygderetten

...individuelle vedtægter
...tryk og leverer den
...er krigsperioder
...for supplerende pensionsskemaer som er
...ansøgning af pension og tryktilbud
...er Trygderetten er det som bestemmer om
...skal Trygderetten behandle de skatte og
...kan bestemmes at det samme skal gælde vedtak om vedtægter
...være pensionsskemaer for kongerige arbejdslosgivere
...og i andre løstansatte og offentlig tjeneste
...eller private pensionsskemaer
...der foretages og der tilføjes af løvets betingelser
...tilføjes tryk og skattebetaling eller skattebetaling
...hvilke
...lister i den som nævnt i nr. 1 og 2 kan føre betragte om for den
...at arbejdslosgivere i løvets
...Instruksen om vedtægter og pensioner af, hvis løvets og
...skemaer til arbejde og tryk eller pensionsskemaer
...som er en betydning om tryk eller pensionsskemaer skal
...med foretagne om tryk eller pensionsskemaer
...af alle om tryk eller pensionsskemaer

Innhold:

1. Trygderettens leders beretning fra 2002	4
2. Organisasjon	6
3. Formål og hovedprioriteringer.....	7
4. Saksutvikling i 2002	
4.1. Antall mottatte og behandlede saker i perioden 1996-2002	8
4.2. Produktivitetsutvikling	9
4.3. Oversikt over sakstyper i 2002.....	9
4.4. Avgjorte saker fordelt på grunngitte kjennelser og kjennelser uten grunngivning i perioden 1996-2002.....	10
4.5. Gunstprosent, andel saker der den ankende part gis medhold.....	11
4.5.1. Særskilt om uførepensjon – fylkesvis fordeling.....	11
5. Vurdering av måloppnåelse i 2002	12
5.1. Kvalitetsmål	12
5.2. Produksjonsmål.....	13
5.3. Organisasjonsutvikling	14
5.4. Helse- miljø og sikkerhet og øvrig personalpolitikk	14
5.5. Informasjon.....	15
6. Brukerundersøkelser mot de ankende parter og ankemotpartene	16
6.1 De ankende parter (brukere som anker over avslag i forvaltningen)	16
6.2 Ankemotpartene (forvaltningsorganet som har avslått søknaden fra bruker)	17
7. Blikk på saksbunken i 2002.....	18
Uførepensjon.....	18
Ung ufør.....	19
Uførepensjon ved yrkesskade	20
Yrkesskade	20
Hjelpestønad	21
Stønad til enslig forsørger	21
Stønad til hjelpemidler.....	21
Stønad til bil	22
Sykepenger.....	22
Tilbakekreving	22
Dagpenger.....	23
Tvungen forvaltning.....	23
8. Økonomi/regnskap	24
Kommentarer til regnskapet	25
9. Sluttord fra lederen - utfordringer for 2003	26

1. Trygderettens leders beretning fra 2002

Trygderetten markerte i 2002 sitt 35 års jubileum med en større konferanse under tittelen "Trygderetten – en velferdsdomstol?" Konferansen hadde topp politisk og faglig deltakelse og tok for seg både Trygderettens nåværende rolle og framtidige oppgaver. Konferansen ga uttrykk for bred tilslutning til at Trygderetten hadde oppfylt hovedmålsettingen om å være en garanti for rettssikkerheten på trygde- og pensjonsområdet. Ikke minst fikk Trygderetten ros for at man på tross av sterkt økende saksinngang, hadde kommet ned på en akseptabel saksbehandlingstid- i gjennomsnitt mellom 3 og 4 måneder. Men det var også kritiske bemerkninger - spesielt gjaldt dette den store andelen avgjørelser hvor Trygderetten ikke gir en nærmere individuell begrunnelse for avslaget. Det kom videre fram ønsker om at den ankende part i større grad måtte få adgang til å fremme sin sak muntlig for Trygderetten. Disse kritiske merknadene kom også fram i brukerundersøkelser Trygderetten gjennomførte i 2002.

I 2002 har Trygderetten særlig prioritert å øke andelen kjennelser med grunngeving. Adgangen til å unnlate grunngeving er gitt av lovgiver som et effektiviseringstiltak for at Trygderetten skal kunne holde akseptabel saksbehandlingstid i en situasjon med stor saksmengde. Krav om full grunngeving i alle saker etter mønster av vanlige dommer, ville med dagens saksmengde enten innebære en uakseptabel lang saksbehandlingstid eller kreve en bemanningsøkning som anses urealistisk. Adgangen til å unnlate grunngeving er forbeholdt de klare avslagsaker. Det kreves at tre rettsmedlemmer enstemmig finner at anken klart ikke

kan føre fram og at avgjørelsen ikke antas å få betydning utover den foreliggende sak. Slike avgjørelser vil således reelt sett ikke svekke rettssikkerheten, men de representerer likevel et problem for tilliten til Trygderetten – særlig dersom adgangen benyttes i for stor grad.

Andelen kjennelser uten grunngeving er i tråd med denne prioriteringen redusert fra 72,5 % i 2001 til 60,8 % i 2002. Innenfor dagens rammer og organisasjon ser ikke Trygderetten mulighet for noen vesentlig ytterligere forbedring av dette uten at det vil gå utover andre prioriterte målsettinger, bl.a. om saksbehandlingstid. I tilnærmet alle saker hvor grunngeving etter loven kan unnlates, gir imidlertid Trygderetten nå en kort tilleggsmerknad om hva retten særlig har lagt vekt på. Dette innebærer at det i realiteten blir gitt en form for begrunnelse fra Trygderetten i tilnærmet alle saker.

Saksinngangen i 2002 var høy, men den kraftige økningen som har skjedd i løpet av de seneste årene, særlig 2001, ser ut til å ha stoppet opp. I 2002 kom det inn 5447 saker. Dette var en nedgang på 13 % i forhold til i 2001. Vi forventer at saksinngangen framover vil ligge på mellom 5500 og 6000 pr. år.

Trygderetten behandlet 5324 saker i 2002, dvs. nesten like mange saker som det kom inn. Dette er en nedgang på 8,2 % i forhold til foregående år. Mye av reduksjonen kan forklares med økt tidsbruk som følge av den økte andelen grunngitte kjennelser. Denne utviklingen har ført til en mindre restanseøkning og noe lenger gjennomsnittlig saksbehandlingstid - fra 3,75 måneder i

Trygderettens leder Per Knudsen

2001 til 4,75 måneder i 2002. I praksis var det imidlertid ved årsskiftet ingen saker som var eldre enn 12 måneder, og fire av fem saker ble avgjort innenfor en tidsramme på seks måneder.

Saksbehandlingstiden må derfor fortsatt sies å ligge på et akseptabel nivå selv om Trygderetten har som mål å redusere den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden til høyst fire måneder.

I 2002 har det vært en kraftig økning i andelen saker som Trygderetten avgjør til gunst for den ankende part - den såkalte "gunstprosenten". Det vil si saker hvor Trygderetten omgjør eller opphever ankemotpartens avslag. Som hovedregel innebærer dette at den ankende part gis medhold. Gunstprosenten for alle saker økte fra 18,1% i 2001 til 23,6% i 2002. Det meste av økningen kan tilskrives utviklingen innen uførepensjonsområdet som representerer ca. halvparten av saksmengden i Trygderetten. Her økte gunstprosenten fra 18,5% til 26,0%. Selv om det er store variasjoner mellom fylkene, er det i forhold til alle fylker en større andel som får medhold av Trygderetten i sin anke om uførepensjon i 2002 enn i

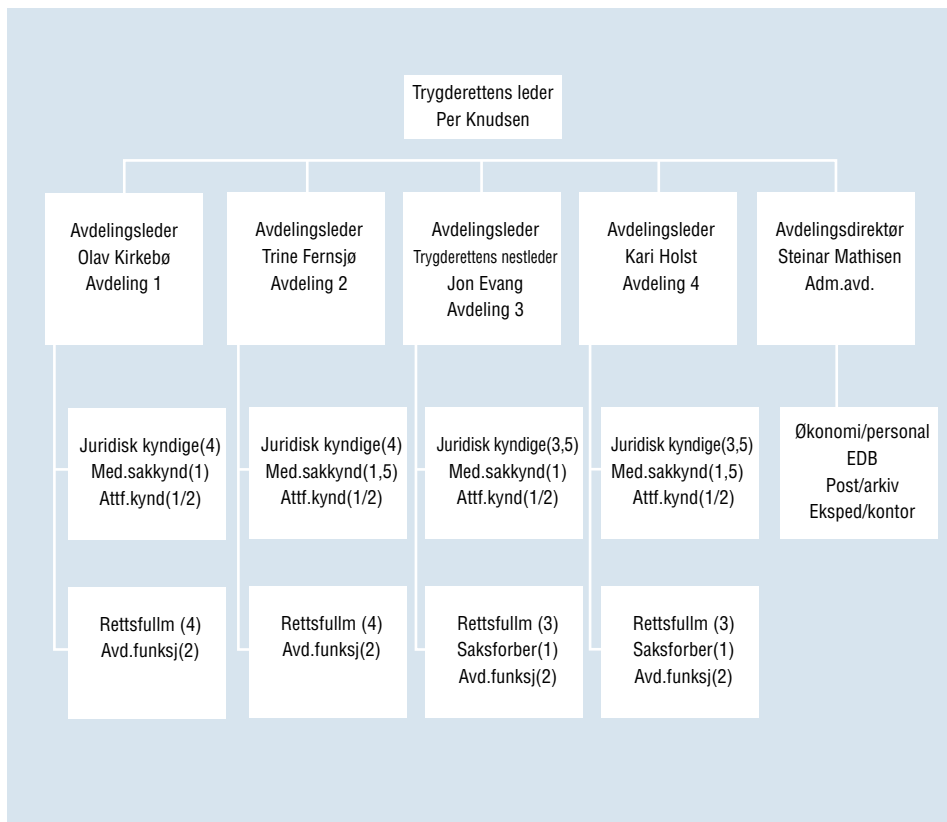
2001. Det er viktig å lete etter årsakene til denne kraftige økningen. Her sitter ikke Trygderetten med alle svarene og vi har tatt initiativ til nærmere undersøkelser. En viktig årsak til omgjøring synes å være at Trygderetten i et økende antall tilfeller er uenig i trygdeetatens vurdering av at ytterligere attføring må forsøkes før uførepensjon kan tilstås.

I tilknytning til denne utviklingen vil Trygderetten framover også legge ytterligere vekt på kvalitetssikring og praksiskooring. Det vil være ønskelig i større grad å avsi prinsipielle kjennelser som vil være retningsgivende for praksis i trygdeetaten på utvalgte områder.

Trygderetten har i 2002 arbeidet for å gjøre kjennelsene bedre kjent for almenheten. Det er innført en ordning med automatisk e-post varsel til interesserte når nye kjennelser av prinsipiell interesse legges ut på vår hjemmeside, www.trygderetten.no. Denne ordningen har bl.a. ført til langt flere oppslag i media om interessante avgjørelser i Trygderetten.

2. Organisasjon

Faste medarbeidere pr. 31.12.2002

Ny organisasjon med inndeling i avdelinger ble etablert pr. 1.september 97 og forutsatt en stillingsplan på 63 årsverk. Organisasjonsplanen ble gradvis gjennomført i løpet av 1998, og ble tatt fullt ut i bruk i 1999. På grunn av sterkt økning i saksinngangen de siste årene er antall årsverk økt noe, og utgjør pr. januar 2003 65,5 årsverk når vi regner med de som arbeider på pensjonistvilkår.

Trygderetten har nå foruten leder, en nestleder og 25 andre faste medlemmer, i tillegg har den 14 rettsfullmektiger. Lederen, nestlederen og minst ett annet medlem skal fylle vilkårene for å være høyesterettsdommer. I 2002 var det fem medisinsk kyndige rettsmedlemmer og to attføringskyndige rettsmedlemmer. Rettsfullmektigene tilsvarer dommerfullmektigene i det ordinære rettsapparatet.

3. Formål og hovedprioriteringer

Trygderetten skal treffe vedtak om individuelle rettigheter og plikter etter lov om folketrygd m.fl. For øvrig skal Trygderetten behandle de saker som etter særlig lovbestemmelse hører under Trygderetten, se lov om anke til Trygderetten av 16. desember 1966 nr. 9.

Trygderetten er ikke en del av det alminnelige domstolsapparat, men virker i realiteten som en domstol. Mange av saksbehandlingsreglene er de samme som for vanlig rettergang. I den enkelte sak kan Trygderetten ikke instrueres av noe annet organ om avgjørelsen. Domstolbehandling av Trygderettens avgjørelser skal skje ved lagmannsretten som første instans. Slik overprøving skjer sjelden selv om det har vært en viss økning i de seneste årene. Trygderetten er dermed i alle hovedsak siste instans for saker etter pensjons- og trygdelovene. Dette er saker av stor velferdsmessig betydning for den enkelte. Trygderetten er derfor i sosialpolitisk sammenheng en svært viktig institusjon.

I St. prp. nr 2001-2002 er Trygderettens hovedmål skissert som følger:

- å behandle og avgjøre sakene som kommer inn på en slik måte at de vilkårene som stilles til behandlingen i lov om anke til Trygderetten oppfylles.
- å fatte riktige avgjørelser. Det vil si avsi kjennelser som er i overensstemmelse med de lover og regler som gjelder.
- å avgjøre sakene innen "rimelig" tid. Det vil si at gjennomsnittlig saksbehandlingstid ikke skal overstige seks måneder.
- å avsi kjennelser som er retningsgivende for trygdeforvaltningen og andre rettsanvendere innenfor trygde- og pensjonsrettens område.
- å behandle og avgjøre sakene på en slik måte at det gir tillit

Tildelingsbrevet fra departementet og Trygderettens interne virksomhetsplan konkretiserer målsettingen ytterligere. Årsmeldingen gir en vurdering av måloppnåelse i forhold til departementets krav, i tillegg til hovedmål og et utvalg delmål fra virksomhetsplanen.

**Riktige avgjørelser
Innen rimelig tid**

4. Saksutvikling i 2002

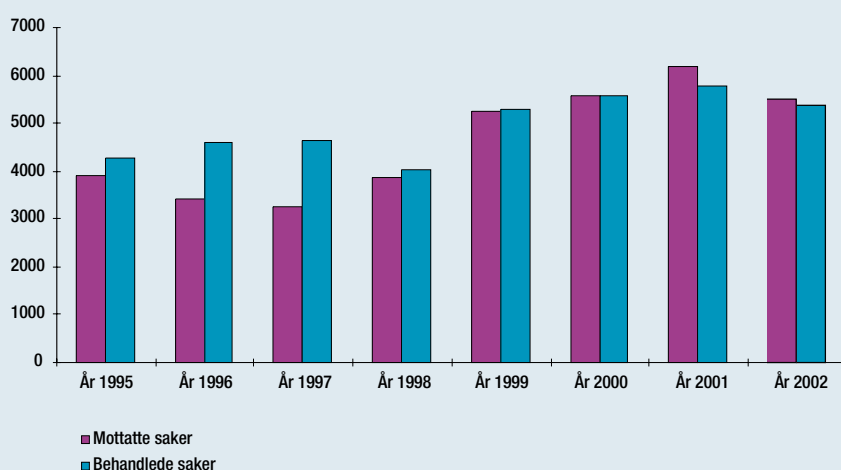
4.1 Antall mottatte og behandlede saker i perioden 1996-2002

Det har vært en sterk økning i saksinngangen fra 1998. Vi fikk en foreløpig topp i 2001 med over 6000 saker. I 2002 flatet saksinngangen ut og endelige tall viser 5447 saker. Utviklingen mot slutten av 2002, indikerer imidlertid en ny økning i saksinngangen i 2003. Takket være at Trygderetten gikk inn i perioden med sterk saksinngang uten store restanser har en i hovedsak klart på holde tritt med saksinngangen. Det har med andre ord vært en ganske betydelig produktivitetsokning i disse årene, ettersom antall medarbeidere ikke på noe måte har økt i takt med økningen i saksinngangen. Det er mye som tyder på at Trygderetten framover må være innstilt på en saksinngang som ligger langt høyere enn de 3500 sakene som var det normale i perioden 1994-1997. I 2002 avsa Trygderetten 5324 kjennelser.

Den registrerte økning i saksinngang er i hovedsak innen uførepensjonsområdet der saksbehandlingstiden i trygdeetaten er halvert de siste 4-5 årene. Dette er en av flere faktorer som har bidratt til økningen i antall anker til Trygderetten. Andre faktorer som har medvirket til økningen i saksinngangen, er at avslagsprosenten i uføresaker i trygdeetaten har økt sterkt de siste årene. Den lille nedgangen vi har sett fra 2001 til 2002 henger trolig sammen med noe lavere saksinngang til trygdeetaten.

Uførepensjonsområdet utgjør ca. 50 prosent av den totale saksmengde. Yrkesskade/yrkessykdom utgjør den

Mottatte og behandlede saker

nest største gruppe med 10,1 prosent av totalen, fulgt av rehabiliteringspenger som har hatt en økning siste år og utgjør 9,5 prosent av den totale saksinngangen.

Ved årets utgang hadde man 2077 ubehandlede saker, mot 1943 ved utgangen av 2000. Med unntak av 12 saker er alle sakene fra 2002. Med en så høy saksinngang som vi har hatt de siste årene og med en målsetting om å øke andelen grunngitte kjennelser, er det naturlig at gjennomsnittlig saksbehandlingstid har gått noe opp. Trygderettens gjennomsnittlige saksbehandlingstid for avgjorte saker, har steget fra 3,2 måneder i 2000 via 3,75 måneder i 2001 til 4,75 måneder i 2002. Jf. nedenfor under 4.4 og 5.1 om økningen i andel grunngitte kjennelser.

Trygderetten mottok i 2002 til sammen 5447 saker. Dette er en økning på 67% fra 1997.

Mottatte saker	5 447
Behandlede saker	5 324
Restanser	2 077

4.2. Produktivitetutvikling

Produktiviteten definert som antall saker behandlet pr. årsverk var relativt stabil i perioden 1996-1998. I 1999 var det en markant økning da det ble avsagt hele 88 kjennelser pr årsverk. Denne produktivitetsøkningen fortsatte i 2000 og i 2001, mens det i 2002 er en liten nedgang. Dette henger sammen med den ovenfor nevnte markante økning i grunngitte kjennelser.

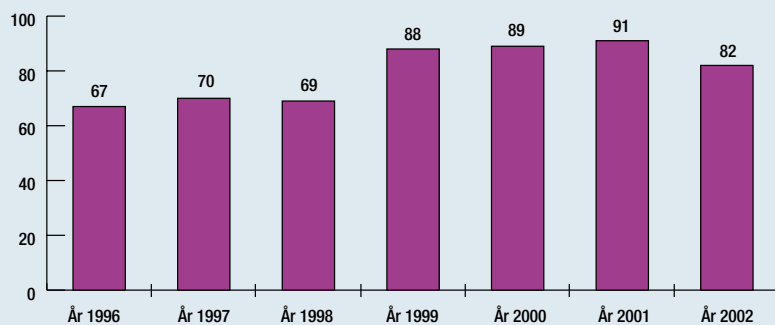
For å holde produksjonen oppe med den høye saksinngangen og samtidig øke andelen grunngitte kjennelser er staben styrket med om lag ett årsverk i forhold til 2001.

4.3. Oversikt over sakstyper i 2002

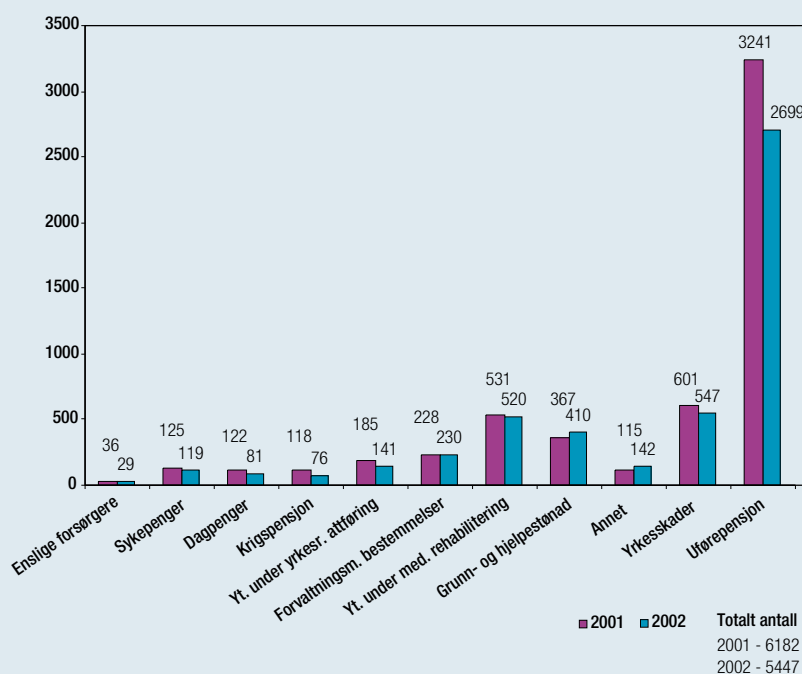
Som det framgår er saker vedrørende uførepensjon, den helt dominerende sakstype med omlag 50% av totalt antall mottatte saker i 2002.

I 2002 er det avsagt 82 kjennelser pr. årsverk.

Antall kjennelser pr. årsverk

Innkome saker i 2001/2002 – fordelt på sakstype

4.4. Avgjorte saker fordelt på grunngitte kjennelser og kjennelser uten grunngiving i perioden 1996-2002

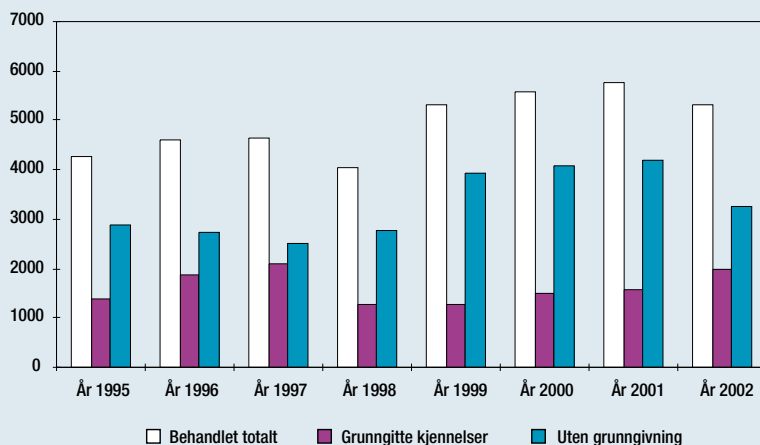
Lovens hovedregel er at Trygderettens kjennelser skal begrunnes. Hvis retten enstemmig finner at anken ikke kan føre fram og resultatet av kjennelsen ikke antas å få betydning utover den foreliggende sak, er det lovhjemmel for at retten kan unnlate å gi begrunnelse.

Alle kjennelser som avgis til gunst for den ankende part må grunngis.

Andel kjennelser uten grunngiving har økt betydelig sammenlignet med 1997. Det kan imidlertid registreres en liten nedgang i 2000 og i 2001. I 2001 var 72% av de avsagte kjennelsene uten grunngiving. I 2002 har denne andelen, som en følge av en bevisst prioritering, sunket sterkt til 60,8 prosent.

Se nærmere om dette under pkt. 5.1.

Fordeling på kjennelsestype

I tilnærmet alle kjennelser gis det nå en tilleggsmerknad der det kort går fram hva retten har lagt vekt på i sin avgjørelse.

Betydelig nedgang i andelen kjennelser uten grunngiving – fra 72 prosent i 2001 til 60,8 prosent i 2002. I 9 av 10 kjennelser der grunngiving kan unnlates er det gitt en kort tilleggsmerknad der årsaken til avgjørelsen går fram

4.5. Gunstprosent, andel saker der den ankende part gis medhold

Med gunstprosent menes andel saker med hel omgjøring, delvis omgjøring, heving av saken med omgjøring og opphevelse.

I perioden 1996-2002 har andelen saker omgjort til gunst for den ankende part variert fra 17,8 prosent som det laveste i 2000 til 24,7 prosent som det høyeste i 1997. Figuren viser at gunstprosenten i 2002 nesten er oppe på det nivået vi hadde i 1997.

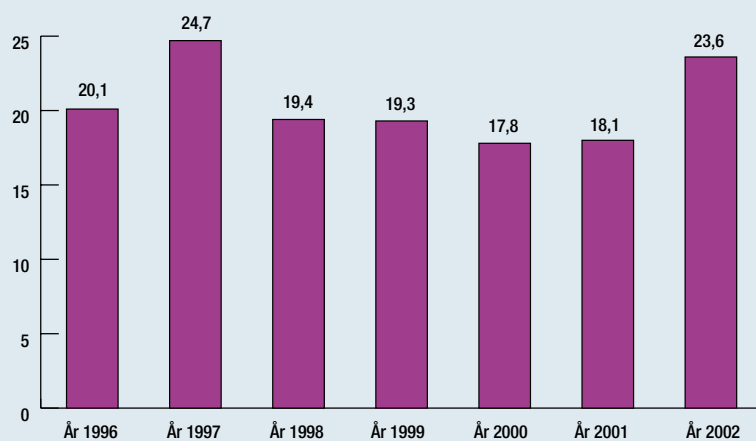
I 2002 er gunstprosenten 23,6 prosent sett under ett for alle saker.

Variasjonene mellom sakstyper er imidlertid store. Eksempelvis kan nevnes at saker vedrørende uførepensjon, som utgjør ca. 50 prosent av antall innkomne saker i 2002, har en gunstprosent på 26,0 %, yrkesskadesaker omgjøres i

4.5.1. Særskilt om uførepensjon – fylkesvis fordeling

Trygderetten får ofte spørsmål om gunstprosent/omgjøringsprosent i forhold til de enkelte fylkestyngdekontorer, spesielt på området uførepensjon. Det ble i 1999 utarbeidet et statistikkprogram som viser en fylkesvis fordeling. Variasjonene er store, men det må tas i betraktning at saksmengden fra de enkelte fylkestyngdekontor varierer betydelig. Gunstprosenten er høyere i alle fylkene i 2002 enn i 2001. Tallene for 2001 og 2002 er som følger:

Gunstprosent

21,9 % av sakene, mens krigspensjon bare omgjøres i 8,3 % av sakene.

Gunstprosenten var 23,6

Saker som avgjøres til gunst kan bare avgjøres ved grunnlagt kjennelse.

Gunstprosent uførepensjon 2001/2002

5. Vurdering av måloppnåelse i 2002

5.1. KVALITETSMÅL

Sentrale kvalitetsmål i 2002 har vært:

- øke andelen grunngitte kjennelser
- gi tilleggsmerknad i kjennelser uten grunngeving
- iverksette tiltak for praksis-koordinering
- avsi retningsgivende og prinsipielle kjennelser
- utrede ulike sider ved å ta i bruk muntlige forhandlinger
- saker som bringes inn for lagmannsrett i størst mulig grad blir opprettholdt etter lagmannsrettens behandling

Grunngitte kjennelser følger mønsteret for vanlige dommer med gjengivelse av sakens fakta, partenes anførsler i tillegg til rettens bemerkninger. Etter loven er Trygderetten gitt adgang til å unnlate grunngeving i klare avslagssaker. Dette er et effektivt virkemiddel for at Trygderetten skal kunne holde en forsvarlig saksbehandlingstid. I kjennelser uten grunngeving settes retten alltid med tre medlemmer. For å benytte denne forenklete kjennelsesformen kreves det at rettens medlemmer enstemmig finner det klart at anken ikke kan føre fram og at den ikke har konsekvenser utover den foreliggende sak. Reelt sett er derfor kjennelser uten grunngeving like betryggende som en kjennelse med grunngeving. Kjennelser uten grunngeving representerer likevel en utfordring for tilliten til Trygderetten - særlig hvis adgangen til å avsi slik kjennelse brukes i for stor grad.

Andelen grunngitte kjennelser økte be-

tydelig i løpet av 2002. Fra 27,5 % i 2001 til nesten 37 % i 2002. Denne andelen utgjorde i 2002 1 967 saker, mot 1506 saker i 2001. Arbeidet med å øke andelen grunngitte kjennelser vil fortsette i 2003, men vi kan neppe komme mer enn opp mot 40 % grunngeving med dagens bemanning uten at det vil gå utover andre sentrale målsettinger særlig knyttet til kort saksbehandlingstid. I nesten alle saker hvor en etter loven kan unnlate å gi grunngeving blir det nå gitt en såkalt tilleggsmerknad der det kort går fram hva retten har lagt vekt på i sin avgjørelse. Dermed gis det en form for begrunnelse, om enn ikke fullstendig, i tilnærmet alle saker.

Trygderetten har som et viktig satsingsområde å videreutvikle intern praksis-koordinering med sikte på tiltak for å sikre likebehandling. Dette arbeidet fortsetter og intensiveres i 2003.

Trygderetten har valgt å sette retten på tvers av avdelingene i saker/saksområder der en antar det kan være noe ulik praksis. Retten settes også på tvers av avdelingene i saker som ansees å være av prinsipiell karakter. Det har i løpet av 2002 vært fem saker som er satt med fem rettsmedlemmer på tvers av avdelingene.

Også faglige diskusjoner i ulike fora har til siktemål å bidra til større grad av koordinert praksis.

De siste årene før 2001 var det mellom 10-30 saker pr. år som ble anket inn for lagmannsrett. Dette tallet steg betydelig i 2001 da ca. 90 saker ble bragt videre til det ordinære rettsapparat. I løpet 2002 avgjorde lagmannsrettene

i alt 60 saker som tidligere var avgjort i Trygderetten. Den største andelen saker gjaldt uførepensjon. Det ble i 2002 avsagt 27 dommer hvorav Staten ble frifunnet helt i 14 saker, delvis i en sak mens Trygderettens kjennelse ble kjent ugyldig i 10 saker. En sak endte med forlik og en sak ble opphevet.

I 33 tilfeller ble sakene avsluttet med kjennelse fra lagmannsretten uten at det ble holdt hovedforhandling. Dette skyldes enten at saken ble hevet etter forlik, at saksøker trakk saken eller at saken ble avvist p.g.a. mangler ved stevningen.

Det kan vanskelig leses ut av avgjørelsene avsagt i lagmannsrettene at Trygderettens kjennelser ikke holder tilfredsstillende kvalitet.

Lagmannsrettene er i sine omgjøringsdommer i alminnelighet ikke uenig i Trygderettens rettsanvendelse, men omgjøringene skyldes i hovedsak enten at det har kommet fram nye opplysninger eller at lagmannsrettene tildels har utvist et noe mer liberalt skjønn enn Trygderetten i noen saker. Et annet forhold lagmannsrettene har reagert på i noen av sine avgjørelser, er ordningen med kjennelser uten grunngeving.

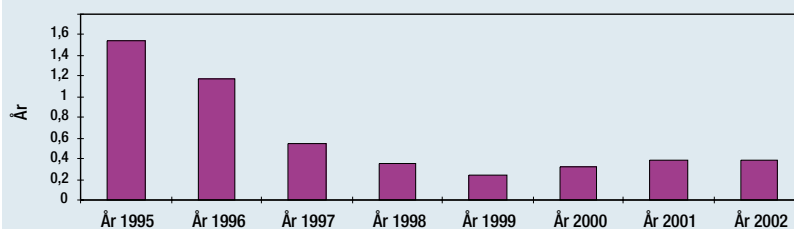
Alt i alt blir Trygderettens kjennelse den endelige avgjørelse i mer enn 99 % av alle kjennelser som avsies av Trygderetten. Trygderetten følger utviklingen i saker til lagmannsrettene og deres avgjørelser nøye og vurderer løpende evt. konsekvenser for praksis og saksbehandling.

5.2. PRODUKSJONSMÅL

Trygderetten målsetting i 2002 var at saksbehandlingstiden skal være kortest mulig, i gjennomsnitt under 6 måneder og at ingen saker skal ha over 12 måneder saksbehandlingstid.

Trygderettens gjennomsnittlige saksbehandlingstid er betydelig redusert i perioden 1995-2002.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for avgjorte saker

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for avgjorte saker var i 2002 på 4,75 måneder. Dette er betydelig lavere enn målsettingen i tildelingsbrevet på 6 måneder. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid økte med omlag en måned fra 2001. Økningen i saksbehandlingstiden henger, som vi har vært inne på i del 4, sammen med økningen i antall grunngitte kjennelser som har vært sterkt prioritert i 2002. Det tar betydelig lengre tid å utarbeide en grunngett kjennelse enn en kjennelse uten grunngeving. Trygderetten mener fortsatt at saksbehandlingstiden er forsvarlig, men målsettingen for 2003 er å redusere den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden til høyst 4 måneder.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for saker avgjort i 2002 var på 4,75 måneder. Fire av fem saker ble avgjort innen 6 måneder.

Saksbehandlingstiden varierer noe fra område til område. For uførepensjons-saker, som utgjør ca. 50 % av sakene, er gjennomsnittlig saksbehandlingstid 4,35 måneder. Ingen sakstype har i 2002 en gjennomsnittlig saksbehandlingstid som overstiger seks måneder. Målet om at ingen saker bør være over 12 måneder ble i praksis oppfylt. Ved utgangen av 2002 var det 12 saker i saksbeholdningen som var over 12 måneder. I de fleste av disse sakene har den ankende part bedt om at saken ikke skal behandles i påvente av nye saksopplysninger.

5.3. ORGANISASJONSUTVIKLING

Det har ikke vært gjennomført spesielle organisatoriske tiltak i 2002. Det er imidlertid et stadig fokus på å utnytte organisasjonen mest mulig effektivt. Det er på denne bakgrunn satt ned to utvalg hhv. på IT siden og på kontorstøtte siden. Hensikten er å komme fram til forbedrings-/effektiviseringspunkter og spre informasjon om gode arbeidsmetoder m.v.

5.4. HELSE, MILJØ OG SIKKERHET OG ØVRIG PERSONALPOLITIKK

Det vil alltid være en prioritert målsetting for Trygderetten å ha gode rutiner for ivaretagelse av helse- miljø og sikkerhetsarbeid. For øvrig personalpolitikk er målet å tilrettelegge for god personal- og kompetanseutvikling.

Av sentrale aktiviteter i 2002 kan følgende nevnes:

- Trygderetten ble IA bedrift 1. mars 2002. I tilknytning til dette er det utarbeidet et eget hefte tilpasset Trygderettens virksomhet med nye rutiner for oppfølging av sykmeldte, oversikt over rettigheter og plikter som følge av avtalen m.v.
- Det er gjennomført en egen kartlegging av det fysiske arbeidsmiljø for samtlige ansatte. Resultatene av kartleggingen følges opp i 2003.
- Det er inngått fornyet avtale med personallege og bedriftsfysioterapeut. Forebygging av belastningslidelser står sentralt i arbeidet for fysioterapeuten.
- Tiltak på brannvernssiden er fulgt opp bl.a. med brannøvelse.
- Førstehjelpskurs for alle ansatte er bestemt og holdes første kvartal 2003.
- Det oppfordres til faglig påfyll i form av kurs og seminarvirksomhet. De fleste avdelinger arrangerte internseminar i løpet av året.
- Det avholdes møter med de tillitsvalgte og med arbeidsmiljøutvalget etter fastsatt møteplan.

5.5. INFORMASJON

Trygderettens målsetting er at det skal gis god, konsistent og tilstrekkelig informasjon, internt og eksternt, om Trygderettens virksomhet.

Målsettingen for intern informasjon er i 2002 søkt oppnådd ved at det er etablert et intranett for effektiv spredning av både faglig, administrativ og sosial informasjon.

Trygderetten gir 7-8 ganger pr. år ut internavisen "Innblikk" som legges ut på hjemmesiden www.trygderetten.no. "Innblikk" inneholder sammendrag av kjennelser som anses å ha prisipiell interesse. Det er lagt ut resymè av et utvalg kjennelser fra januar 1999 og framover. På hjemmesiden finnes et søkesystem slik at det er enkelt å finne resymèene. Disse viser til kjennelser som er å finne i sin helhet på Lovdata.

I forhold til ekstern informasjon er det i 2002 også avholdt møter med enkelte sentrale riksmidier for spredning av interessante saker til almenheten. Dette har ført til langt flere oppslag om saker

som vært til behandling i Trygderetten enn tidligere. Det er også iverksatt et system for at media, advokater, samtlige ankemotparter og andre interesserte både kan bestille varsel og bli varslet elektronisk når ny utgave av internavisen "Innblikk" foreligger. Dette har vært en populær nyvinning. I sum gir disse tiltakene bedre informasjon om vår virksomhet både overfor våre brukere, forvaltningen og almenheten. Vi ønsker å gjøre denne ordningen ytterligere kjent.

Det ble også i 2002 innledet et samarbeid med Rikstrygdeverket om utveksling av informasjon elektronisk. Dette dreier seg om rask tilgang til hverandres oppdaterte rettskilder og praksis. Dette vil både kunne være et effektiviseringstiltak og et tiltak for bedre kvalitet både i trygdeforvaltningen og i Trygderetten.

Det har for øvrig i løpet av 2002 vært avholdt kontaktmøter med de sentrale ankemotparter, det vil si Rikstrygdeverket, Aetat/Arbeidsdirektoratet, Statens Pensjonskasse og KLP.

Elektronisk varsel når ny utgave av internavisen "Innblikk" foreligger

6. Brukerundersøkelser mot de ankende parter og ankemotpartene

Trygderetten er opptatt av hvordan våre brukere, både den enkelte mann/kvinne som har hatt en anke til behandling hos oss og forvaltningsorganene på trygde- og pensjonsområdet, oppfatter Trygderetten og dens virksomhet. På denne bakgrunn er det gjennomført to brukerundersøkelser, dels mot de ankende parter og dels mot ankemotpartene. Resultatene fra disse undersøkelsene ble bearbeidet i 2002 og en kortversjon av resultatene følger nedenfor. Mer utfyllende rapporter finnes på vår hjemmeside www.trygderetten.no. Resultatene gir Trygderetten verdifull informasjon i forhold til planlegging og prioritering av driften og i forhold til å gi tilbakemeldinger til overordnet departement. Undersøkelsene vil bli fulgt opp med nye undersøkelser etterhvert.

6.1 De ankende parter (brukere som anker over avslag i forvaltningen)

Trygderetten gjennomførte en brukerundersøkelse hos et utvalg personer som i 2001 fikk avgjort sin sak i Trygderetten. Undersøkelsen er foretatt av MMI, som har produsert resultatene av undersøkelsen i form av et omfattende tallmateriale. Trygderetten har bearbeidet sentrale deler og presentert noen hovedfunn i en egen rapport. Det ble foretatt en tilsvarende undersøkelse i 1986 slik at det er mulig å se på visse utviklingstrekk. Her skal vi meget kort gjengi de mest sentrale funn.

Svarene som oppgis er henger nært sammen med utfallet i egen sak. Det er slående, men neppe overraskende hvor meget avgjørelsen i egen sak betyr.

- brukerne ønsker grunngitte kjennelser
- brukerne ønsker personlig frammøte ved saksbehandlingen
- halvparten av brukerne i 2001 kjente ikke til Trygderetten før de fikk informasjon om at de kunne anke
- kjennskap til egne rettigheter som fri rettshjelp og adgang til å se sakens dokumenter økte sterkt fra 1986 til 2001
- advokat brukes i langt større grad nå enn i 1986 (31% i 2001 mot 17% i 1986)
- mange mener saksbehandlingstiden er for lang
- over 50 % tror Trygderetten er en del av trygdeforvaltningen
- tilliten til Trygderetten er stor blant de som fikk medhold, langt mindre blant de som fikk stadfestet forvaltningens avslag
- riktige avgjørelser anses av brukerne som det aller viktigste prinsipp, viktigere enn for eksempel kort saksbehandlingstid

Brukerundersøkelsene bekrefter Trygderettens behov for forbedring på enkelte områder. Det er grunn til å trekke fram:

- flere grunngitte kjennelser
- innslag av muntlighet i behandlingen
- rimelig saksbehandlingstid
- å understreke Trygderetten som et uavhengig rettspleieorgan
- informasjon om Trygderettens eksistens, virksomhet, kjennelser og brukernes rettigheter

Dette er sider ved vår virksomhet som vil ha høy prioritet framover.

6.2 Ankemotpartene (forvaltningsorganet som har avslått søknaden fra brukeren)

Denne undersøkelsen ble gjennomført av Trygderetten selv. Det ble utarbeidet et spørreskjema som ble sendt til alle ankemotpartene, dvs. RTV, fylkes-trygdekontorene,

Aetat/Arbeidsdirektoratet, fylkesarbeidskontorene, Statens Pensjonskasse, Pensjonstrygden for sjømenn og KLP. Oppslutningen om undersøkelsen var god.

De viktigste resultatene fra undersøkelsen kan sammenfattes i følgende punkter:

- Trygderettens hovedmål er å avsi riktige avgjørelser med en saksbehandling i samsvar med loven, avsi retningsgivende kjennelser, ha en rimelig saksbehandlingstid og inngi tillit. Trygderetten får i all hovedsak gode tilbakemeldinger i forhold til disse hovedmålene.
- Ankemotpartene mener alle hovedmålene for Trygderettens virksomhet er viktige, men anfører riktige avgjørelser i overensstemmelse med gjeldende lover og regler som det viktigste målet.
- Ankemotpartene er i det alt vesentlige positive til at det nå gis tilleggsmerknad der det kort går fram hva trygderetten har lagt vekt på ved stadfestelsen, men det uttrykkes også fra noen en viss skepsis til bruk av kjennelser helt uten grunngeving.
- På spørsmål om kvaliteten på de grunngitte kjennelsene varierer svarene noe, men de fleste mener kvaliteten er “stort sett god.”
- Trygderettens kjennelser blir hos alle tillagt vekt som rettskilde, men svarene variere en del når det gjelder hvor stor vekt de tillegges.
- Den samme tilbakemelding får Trygderetten når det gjelder ankemotpartenes syn på hvor enhetlige kjennelsene er. Svarene spriker noe, men hovedtendensen er at kjennelsene stort sett oppfattes som enhetlige.
- Trygderettens kjennelser kunne vært bedre kjent hos ankemotpartene, særlig gjelder dette Aetat og trygdeetaten. På fylkesnivå kjenner både fylkesarbeidskontorene og fylkestygdekontorene til “sine” saker, men det er i for liten grad systematisk spredning av kjennelsene til hele etatene. På det tidspunkt undersøkelsen ble tatt opp var spredning av Trygderettens kjennelser via “Innblikk” og Lovdata forholdsvis lite kjent. Dette er trolig bedre nå, etter at disse tilbudene er blitt bedre markedsført.
- Våre ankemotparter mener i hovedsak at det er behov for jevnlig kontakt med Trygderetten, både i form av kontaktmøter mellom direktoratene og Trygderetten og ved at representanter fra Trygderetten deltar på fagsamlinger og lignende.
- Når det gjelder selve ankeordningen, mener de fleste at den i hovedsak er god og bør fortsette som nå. Noen foreslår imidlertid tiltak for å begrense saksinngangen, for eksempel mener en del at gebyr er et egnet virkemiddel i så henseende. Andre er mot dette og mener at Trygderetten også bør kunne avgjøre saker til ugunst. Her spriker svarene en god del.

Det er gjennomført brukerundersøkelser både mot de ankende parter og ankemotpartene

7. Blikk på saksbunken i 2002

Trykderetten avsa i 2002 5324 kjennelser. Av disse har vi nedenfor plukket ut 16 saker hvor sammendrag gjengis. Dette utvalget viser således et meget begrenset antall av de kjennelser som har blitt avsagt i løpet av året. Vi har valgt ut kjennelser av prinsipiell interesse, bl.a. er saker hvor retten har vært satt med fem medlemmer tatt med. Ut over dette er det tatt med saker for å vise eksempler innenfor den bredden av saker som Trykderetten behandler.

UFØREPENSJON

Ankesak nr. 01/01103. ftrl § 12-6.

Uførepensjon - sykdom, skade eller lyte og krav til hovedårsak. Medhold.

En 47 år gammel mann, opprinnelig fra Vietnam, anket over fylkestrygdekontorets vedtak om avslag på krav om uførepensjon. Han har fem års skolegang fra hjemlandet og arbeidserfaring som fisker. Vedkommende hadde sterke krigsopplevelser og kom til Norge som flyktning. Han har ikke vært i arbeid i Norge og har heller ikke lært seg språket. Behandlende lege og psykiater beskrev ham som astenisk, smertepåvirket, resignert og helt uten mental eller fysisk kraft. En grunnleggende ressurs svakhet var også antydnet.

Fylkestrygdekontoret mente at mannen var varig ufør, men at uførheten skyldtes sosiale forhold. Psykiater utelukket ikke psykisk sykdom, men undersøkelsen var vanskelig å gjennomføre. Retten delte seg i spørsmålet om uførheten er av sosial eller sykdomsmessig karakter. Mindretallet kom til at det manglet veldefinerte medisinsk-psykiatriske uføreårsaker og at uførheten mest sannsynlig skyldtes hans vanskelige situasjon som innvandrer. Flertallet la vekt på at de symptomer som mannen had-

de, etter sin art og grad var sykdoms- eller skadelignende og svært alvorlige for vedkommendes funksjonsevne. At det ikke lot seg gjøre å stille en presis diagnose, kunne ikke tillegges avgjørende vekt. Retten omgjorde etter stemmegivning fylkestrygdekontorets vedtak og tilsto 100 % uførepensjon.

Ankesak. 02/00507. ftrl. § 12-5.

Uførepensjon - hensiktsmessig behandling og attføring. Betydningen av uttalelse fra Aetat om at attføring ikke var hensiktsmessig m.v. Ikke medhold.

En 35 år gammel kvinne mottok halv uførepensjon i kombinasjon med 50 % arbeid en lang periode før hun satte fram krav om full uførepensjon. Leger, Aetat og trygdekontoret mente hun fylte vilkårene for dette, men fylkestrygdekontoret avsto fordi det ikke var forsøkt attføring. Retten stadfestet fylkestrygdekontorets vedtak og ga kommentarer til forholdet mellom Aetat og fylkestrygdekontoret angående § 12-5. Retten viste til kvinnens unge alder, omtalte mangler ved Aetats vurdering og anga muligheter for attføringstiltak. Retten avviste prosessfullmektigens påstand om risiko for at hun ville falle helt ut av arbeidslivet dersom man tvang henne ut i et attføringsopplegg.

Ankesak 02/04999. Ftrl. § 12-5 og § 12-7. Uførepensjon - spørsmål om attføring var gjennomført og om inntektsevnen var varig nedsatt med minst halvparten. Medhold.

Saken gjaldt krav om 50 % fra 55 år gammel industriarbeider. Han hadde i lang tid hatt nakke og skulderplager. Han arbeidet redusert på grunn av sine plager. Retten la vekt på erklæringer fra behandlende lege, samt opplysninger om at han fungerte i sitt arbeid i re-

duert stilling. Retten viste også til og at arbeidet så langt det var mulig var tilpasset hans plager. I motsetning til fylkestyngdekantoret fant retten at alder, yrkesbakgrunn, sykdomsplager og manglede formell utdanning, tilsa at yrkesrettet attføring ikke var hensiktsmessig. Retten kom til at vilkårene for tilståelse av 50 prosent uførepensjon var oppfylt.

Ankesak nr. 02/00976. ftrl. § 12-12. Uførepensjon - revurdering av uføregraden. Utgangspunkt for ettårsfrist for rett til friinntekt ved tilstått uførepensjon der det tidligere foreligger vedtak om å avslå krav om uførepensjon.

Femmedlemskjennelse. Ikke medhold. En kvinne (født 1967) hadde fått to tidligere krav om halv uførepensjon avslått. Tredje krav ble først avslått av fylkestyngdekantoret ved vedtak i januar 2001, men kantoret omgjorde dette vedtaket i august samme år med grunnlag i nye opplysninger.

Fylkestyngdekantoret la da til grunn at ettårsfristen for muligheten til ordinær friinntekt løp fra omgjøringsvedtaket fra august 2001. Kvinnen påanket fastsettelsen av virkningstidspunktet for muligheten til ordinær friinntekt til Trygderetten, og anførte at utgangspunktet for fristen etter ftrl. § 12-12 annet ledd skulle være det opprinnelige vedtaket fra januar 2001 der kravet om 50 % uførepensjon ble avslått - ikke seinere vedtak. Det ble bl.a. påberopt en tidligere kjennelse i Trygderetten (ankesak nr. 00/02432), der utgangspunktet for ventetiden i forhold til friinntekt ble framskyndet til dato for det første avslagsvedtaket. Trygderetten kom under henvisning til lovens ordlyd, forarbeider, samt Trygderettens praksis, enstemmig til at utgangspunk-

tet for ettårsfristen for adgangen til å opptjene ordinær friinntekt, var omgjøringsvedtaket av august 2001 hvor uførepensjonen faktisk ble innvilget. Bare i tilfelle der det opprinnelige avslagsvedtaket er ugyldig kan ettårsfristen regnes fra avslagsvedtaket.

UNG UFØR

Ankesak nr. 01/02719. ftrl. § 3-21.

Pensjonsberegning - antatte framtidige pensjonspoeng for unge uføre. Det ble ansett å gjelde krav til sikker diagnose, som kan forklare tilstanden, for at status som "ung ufør" kan gis. Ikke medhold.

Krav om status som "ung ufør" fra 23 år gammel kvinne, som var tilstått 80 prosent uførepensjon etter regler gjeldende etter 1. januar 1998. - Lagt til grunn at kvinnen siden tidlige barneår hadde vært plaget av unormal tretthet, og det var anført at hun led av myalgisk encefalopati (ME), også kalt kronisk tretthetssyndrom. Retten oppfattet det slik at de mange medisinske erklæringer i saken ensidig var konsentrert om en biologisk/postviral forklaringsmodell, mens mulige psykososiale/nevra-steniske forklaringer ikke har vært gjenstand for noen tilfredsstillende tilnærming og vurdering. Uttalt at det ved vurderingen av om vilkåret i ftrl. § 3-21 om at en sykdomstilstand må være "klart dokumentert" og "alvorlig" uansett må være en klart dokumentert diagnose/tilstand, som kan forklare vedkommendes funksjonshemming medisinsk. I saken måtte vedkommende anses å ha en uklar sykdomstilstand uten tilfredsstillende forklaring på de beskrevne betydelige funksjonshemninger.

UFØREPENSJON VED YRKESKKADE

Ankesak nr. 02/02816. Ftrl. § 12-18. Uførepensjon ved yrkesskade. Yrkes sykdom oppstått etter at uførepensjon var tilstått. Femmedlemskjennelse.

Medhold.

Mann, 63 år, var tilstått hel uførepensjon pga. muskel- og skjelettplager. En tid etter ble det konstatert at han led av lungekreft, mesoteliom. Han hadde arbeidet med asbest og kreftsykdommen ble godkjent som yrkesskade. Han ble tilstått menerstatning. Han satte fram krav om at uførepensjonen skulle beregnes med yrkesskadefordel.

Fylkestrygdekontoret avsto fordi kref ten ikke var årsak til uførepensjonen da denne ble tilstått. Retten, satt med 5 medlemmer, var enig med fylkestrygdekontoret på dette punkt. Retten drøftet også spørsmålet om den senere inntrådte yrkessykdom åpnet for å vurdere uførepensjonen på ny. Ved avgjørelsen av dette spørsmålet delte retten seg i et flertall på 4 og et mindretall på 1.

Flertallet viste til lovens ordlyd, så denne i sammenheng med § 3-30 som framhevet skadetidspunktet som lå forut for pensjoneringen, og viste videre til hensynet bak yrkesskadeinstituttet. Flertallet vurderte forarbeider,

Trygderettens tidligere praksis og viste bl.a. til ankesaker nr. 93/04881, 01/01540 (femmedlemmers avgjørelse) og 01/03702, og trygdeetatens praksis. Etter en samlet vurdering av rettskildene fant flertallet at det gis adgang til ny vurdering av uførepensjonen.

Mindretallet viste til forvaltningspraksis, tidligere lovgivning og ankesak 01/01540 og fant at det ikke var adgang til ny vurdering. Etter avstemning ble fylkestrygdekontorets vedtak

omgjort og medlemmet ansett berettiget til uførepensjon ved yrkesskade.

YRKESKKADE

Ankesak nr. 01/03303. ftrl § 13-3.

Yrkesskade-arbeidsulykkebegrepet.

Følger av seksuelle overgrep og trakassering kan etter forholdene godkjennes som arbeidsulykke. Vedtaket opphevet.

Krav om godkjenning av seksuelle overgrep og trakassering på arbeidsplassen. En kvinne ble uførepensjonert med store psykiske plager etter at hun og to kolleger ble utsatt for seksuelle overgrep av sin tidligere avdelingsleder.

Fylkestrygdekontoret avsto krav om godkjenning som yrkesskade fordi det etter deres syn dreide seg om psykiske belastninger over tid. Retten var av den oppfatning at slike hendelser etter forholdene kan godkjennes, men kom til at saken var for dårlig opplyst til at det var mulig å ta standpunkt. Hendelsene var bare vagt beskrevet, og det var uklart hvilke av de nevnte episoder som rammet den ankende part. Det var også nevnt i saken at overgriperen ble straffedømt, men dommen var ikke innhentet. Fylkestrygdekontorets vedtak ble opphevet med grunnlag i mangelfull saksopplysning.

Ankesak nr. 01/04122. ftrl § 13-3.

Yrkesskade - arbeidsulykkebegrepet.

Skade oppstått på vei til arbeid. Bruk av uniform på skadetidspunktet ikke avgjørende. Ikke medhold.

Kvinnelig sporveisansatt, 32 år, i uniform ble overfalt av beruset person på T-banestasjon. Hun var på vei til en annen stasjon der hun skulle starte arbeid for dagen. Hun ble ikke ansett å ha vært i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden, men på reise til jobb. Transport

med T-bane, offentlig tilgjengelig for alle, kan ikke anses som transport i arbeidsgivers regi. Retten fant heller ingen klar sammenheng mellom skadetilfellet og vedkommendes arbeid som sporveisansatt.

HJELPESTØNAD

Ankesak nr. 02/00238. ftrl. § 6-5.
Hjelpestønad- forhøyet stønad til barn og unge. Cerebral parese – barn på fire år. Medhold.

Jente, 4 år, led av cerebral parese og mental retardasjon. Hun hadde bl.a. ikke språk og prognosen for læring var dårlig. Hun kunne ikke gå, men ålte seg framover. Var sterkt pleietrengende og trengte tilsyn også om nettene. Fylkestrygdekontoret hadde tilstått forhøyet hjelpestønad etter sats 3. Retten foretok en sammenligning med saker i Trygderetten som gjaldt barn med samme lidelse, hvor satsen hadde variert fra 2 til 4 etter konkrete vurderinger av hjelpe- og pleiebehovet. Retten fant at pleiebehovet for jenta i foreliggende sak var så omfattende at sats 4 var det riktige.

STØNAD TIL ENSLIG FORSØRGER

Ankesak nr. 01/03459. ftrl § 15-12.
Enslig forsørger - utdanningstønad. Femmedlemskjennelse. Vurdering av rett til stønad etter at yrkeskompetanse var oppnådd. Femmedlemskjennelse. Medhold.

En 36 år gammel enslig forsørger med treårig utdanning fra videregående skole, handel og kontor fikk avslag på krav om stønad til utdanning med henvisning til at hun hadde oppnådd yrkeskompetanse, jf. ftrl § 15-12 første ledd.

Fylkestrygdekontoret uttalte at det var vanskelig å ta stilling til om utdanningen ville føre til selvforsørgelse. Retten omgjorde, og la vekt på at selv om hun hadde yrkeskompetanse, kunne denne kompetansen ikke gi henne reelle muligheter for å forsørge seg selv og sitt barn: Det var lenge siden utdanningen var tatt, og hun hadde liten arbeidserfaring. Fylkestrygdekontoret skulle ha vurdert om utdanningen gjorde henne i stand til å forsørge seg selv. Det ble ellers pekt på at uttrykket “vanligvis” i § 15-12 åpnet for å gi stønad til utdanning selv om yrkeskompetanse formelt forelå.

STØNAD TIL HJELPEMIDLER

Ankesak nr. 02/00716. Ftrl § 10-6, jfr. forskrift gitt i medhold av § 10-7.
Hjelpemidler i dagliglivet - bensindrevet terrenggående rullestol. Medhold.
Søkeren var en 46 år gammel familiefar med to barn under 18 år. Før han på grunn av sykdom ble avhengig av rullestol, fulgte han opp barna i deres fritidsaktiviteter og var sammen med familien på to hytter som de disponerte. På grunn av sykdom var han nå forhindret fra dette. Han søkte om stønad fra folketrygden til bensindrevet terrenggående rullestol (“Terrengen”). Retten mente at søkerens muligheter til å delta i aktiviteter i fritiden sammen familien var radikalt innskrenket. Han kunne nå bare ferdes med dem på biltur. Retten la til grunn at dersom han skal kunne være med familien ut i naturen, måtte han ha en slik rullestol. Retten viste også til to tidligere saker i Trygderetten hvor avslag på krav om stønad til “Terrengen” rullestol var omgjort.

STØNAD TIL BIL

Anresak nr. 02/03387. ftrl. § 10-7 – ytelser under medisinsk behandling – stønadsformer. Stønad til kjøp av bil – generelle uttalelser om hva slags behov som må foreligge. Ikke medhold.

Uføretrygdet kvinne, f. 1957, med store bevegelsehemninger krevde stønad til kjøp av bil. Ektefellen, som også var uføretrygdet, hadde egen bil. Ekteparet bodde isolert til. Med hver sin bil fikk de, ut fra sine handikap, optimale transportmuligheter. Retten uttalte at folketrygdens siktemål ikke er å legge til rette for optimale forhold, men at medlemmene må greie seg med noe mindre, der dette vil fylle de vesentlige behovene. Retten uttalte videre at det å bo isolert til ikke i seg selv kan begrunne et krav om bil, fordi friske personer med slike boforhold også ville ha behov for bil. Siden kvinnen hadde grunnstønad sats 1 til transport, kommunal TT-kjøring samt at hun kunne få hjelp av ektefellen eller hans bil, fant retten at vilkårene for egen bil ikke var oppfylt.

SYKEPENGER

Ankesak nr. 01/06209. Ftrl. § 8-4 og § 8-9. Sykepenger under ferieopphold i utlandet. Femmedlemskjennelse.

Medhold.

Saken gjaldt anke over vedtak der kvinne på 59 år fikk avslag på søknad om å få utbetalt sykepenger under et 14-dagers opphold på Grand Canari ved årsskiftet desember/ januar 2001. Hun ble sykmeldt for ryggplager i slutten av oktober 2000, og trodde da hun bestilte reisen at hun skulle bli friskmeldt før tidspunktet for avreise. Vedtaket om avslag ble truffet dagen før planlagt avreisedato, og det medførte at hun ikke

dro, men hun beholdt for øvrig sine sykepenger. Et av rettens juridisk kyndige rettsmedlemmer, mente at saken måtte avvises, bl.a. ut fra det forhold at hun ikke reiste, og ut fra formuleringen i anken. Rettens flertall kom til at hun hadde en rettslig interesse i å få vedtaket prøvet. En samlet rett realitetsbehandlet anken, jf tvistemålsloven § 139 tredje ledd. Retten foretok en konkret vurdering i forhold til vilkårene i dispensasjonsbestemmelsen i § 8-9 tredje ledd, og redegjorde for "særlige grunner" i tidligere lovs § 3-3 nr. 3 i forhold til dagens bestemmelse. Retten kom etter en konkret vurdering til at det påankede vedtaket måtte omgjøres, og hun ble ansett for å ha vært berettiget til sykepenger under det omsøkte utenlandsoppholdet. Retten uttalte videre noe om behandlingsreiser. Retten hadde for øvrig ikke kompetanse til å ta stilling til refusjon av avbestillingsgebyr, som søker ønsket å få dekket.

TILBAKEKREVIING

Ankesak nr. 01/04897. Vedtekter kommunale pensjonskasser § 14-4.

Vedtekten hjemlet tilbakekreving av alderspensjon feilaktig utbetalt enke.

Delvis medhold pga. foreldelse.

Avdøde ektefelle hadde alderspensjon.

Da han døde i 1997, framsatte enken krav om etterlattepensjon og ble tilstått denne ytelsen. Alderspensjonen til avdøde ble imidlertid ikke stanset og ble utbetalt hver måned i mer enn tre år.

Denne pensjonen var adressert til XX v/ dødsbo og ble hevet av enken. Retten var enig i at det var uaktsomt av enken å ikke forstå at det var feil at alderspensjonen fortsatte å løpe. Vilkårene for tilbakekreving ansett å foreligge. Noe av

kravet var imidlertid foreldet. Saken reiste også spørsmål om hvilken personkrets som ble omfattet av vedtektenes § 14-4, fordi bestemmelsen bare regulerer forhold hos pensjonisten (altså avdøde alderspensjonist). Antatt at § 14-4 kunne anvendes i forhold til enken, som hadde et representasjons- og fullmaktsforhold til avdøde.

DAGPENGER

Ankesak nr. 01/03371. ftrl. § 4-8.
Dagpenger – meldeplikt og møteplikt.
Bortfall med grunnlag i uriktig utfylling av meldekort. Medhold.

Anke over vedtak om bortfall av rett til dagpenger var grunnlagt i uriktig utfylling av meldekort. Søker var tilstått dagpenger under en kort permitteringsperiode. Ved utfylling av meldekortet krysset han av for nei istedetfor ja på spørsmålet om han fortsatt var arbeidssøker, noe som førte til at han ikke fikk dagpenger for perioden. Søker anførte at dette skyldtes en misforståelse fra hans side. Han viste også til at han ikke hadde fått tilbud om å delta på veiledningsmøte i Aetats regi. Aetat anførte at han hadde fått tilstrekkelig informasjon, blant annet ved det skriftlige materialet han hadde mottatt, og som han erkjente å ha lest. Retten uttalte at den hadde forståelse for at automatiserte rutiner og systemer er viktige og nødvendige hjelpemidler for Aetat, men systemene burde ikke hindre at det senere kan skje oppretting av feil som skyldes helt åpenbare misforståelser fra brukerne. Etter rettens vurdering må Aetat kunne foreta etterfølgende oppretting dersom det framstår som klart at årsaken til feilføringen skyldes en åpenbar misforståelse. Retten kom til at det var

tilfelle i aktuelle sak. Retten fant også å kunne tillegge det en viss vekt at han ikke hadde deltatt på veiledningsmøte. Vedtaket ble omgjort slik at han ble tilstått dagpenger for den aktuelle perioden.

TVUNGEN FORVALTNING

Ankesak nr. 01/05797. ftrl § 22-6.
Forvaltningsmessige bestemmelser – utbetaling til sosialkontor. Vilkåret “..åpenbart bruker sine trygdeytelser til skade.” Ikke medhold.

Uførepensjonert mann på 45 år med kone og seks barn. Han hadde vært bosatt i Norge siden 1984, og det var opplyst at han sendte penger hjem til sin familie i hjemlandet. Manglende evne til økonomistyring påberopt som grunnlag for tvungen forvaltning av pensjonen. Vedkommende hadde nektet økonomisk veiledning fra sosialkontoret. Familiens månedlige utgifter overskred inntekter med rundt tre tusen kroner. I 23 måneder før tvungen vedtak om forvaltning ble iverksatt, var det dessuten overført omlag femten tusen pr måned i nødhjelp/ekstraordinære overføringer. Lagt til grunn at uførepensjonen ikke ble brukt til å dekke utgifter til husleie og livsopphold. Etter forholdene ble vilkårene da sett på som oppfylte, og det påankete vedtaket stadfestet. Tidsbegrenset forvaltning kunne da godtas som et virkemiddel for bevisstgjøring om familiens økonomiske situasjon. Enkelte generelle uttalelser om forståelsen av vilkårene.

8. Økonomi/regnskap

Kap. 2603 post 01 Trygderetten

Budsjettramme 2002 inkl. justeringer (tall i hele 1000) **42 700**

REGNSKAP 2002:

Post 01 11 Organiserte stillingshjemler	25 907
Post 01 12 Ekstrahjelp	2
Post 01 16 Personell på overgangsstatus	2 307
Post 01 17 Styret, råd, utvalg	400
Post 01 18 Statens Pensjonskasse	2 530
Post 01 18 Arbeidsgiveravgift	3 896
5702 02 Refusjon for utgifter til Helsepersonellnemda	-3 710
5702 18 Refunderte sykepenger	-1 028
5702 16 Refunderte fødselspenger	- 229

Sum post 01 1 **30 075**

Post 01 21 Maskiner, inventar, utstyr	753
Post 01 22 Forbruksmaterieil	1 063
Post 01 23 Reiseutgifter m.m.	999
Post 01 24 Kontortjenester m.m.	1 139
Post 01 25 Konsulent tjenester	355
Post 01 26 Databehandlingstjenester	794
Post 01 27 Vedlikehold og drift av maskiner	480
Post 01 28 Vedlikehold av bygg/anlegg	104
Post 01 29 Bygn.drift, lokalleie	3 523

Sum post 01 2 **9 210**

Sum post 01 1 og 01 2 Trygderetten **39 285**

Kap. 2603 post 21 Klagenemnda for bidrag til behandling i utlandet

Budsjettramme 2002 (tall i hele 1000) **1 990**

REGNSKAP 2002:

Post 21 11 Klagenemnda - Lønn og godtgjørelser	866
Post 21 21 Klagenemnda - Varer og tjenester	714
Sum post 21 1 og 21 2 Klagenemnda	1 580

Kap. 701 21 Statens Helsepersonellnemnd

Budsjettramme 2002 (tall i hele 1000) **4 800**

REGNSKAP 2002:

Kap. 701 21 Statens Helsepersonellnemnd **3 710**

Kommentarer til regnskapet for 2002

Trygderetten

Trygderettens driftsregnskap (post 01) viser et mindreforbruk på ca. 3,4 mill. kr.

Dette henger sammen med langtidsykefravær blant de faste rettsmedlemmene og påfølgende høye sykepengerefusjoner. Disse stillingene kan ikke uten en omfattende prosess erstattes av vikarer. I forbindelse med nyansettelser har stillinger som rettsmedlem stått vakanter deler av året. I alt utgjør dette 18 færre månedlønninger enn budsjettert med en innsparing på ca. 1 mill. kr. I tillegg har Trygderetten kjørt en stram budsjettstyring uten nyinvesteringer utover det som har vært nødvendig for å sikre driften, en lav aktivitet når det gjelder kompetansetiltak og reisevirksomhet. Dessuten kom kompensasjonen for lønnsoppgjøret 2002 så sent at vi ikke kunne nyttiggjøre oss kompensasjonen.

Klagenemnda for bidrag til behandling i utlandet

Klagenemnda får sin bevilgning over post 21 (spesielle driftsutgifter) under Trygderettens budsjettkapittel. Mindreforbruket i 2002 på ca. 270 000 kr. henger sammen med få saker og dermed noe færre møter i Klagenemnda enn antatt

Statens helsepersonellnemnd

Statens helsepersonellnemnd fikk i 2002 sin bevilgning over kap. 701, post 21. Trygderetten er tillagt det administrative ansvaret for nemnda på samme måte som for Klagenemnda. Forbruket i 2002 viser en mindreutgift på snaut 1,1 mill. kr. Mindreutgiften henger sammen med at direktørstillingen og en første-konsulentstilling stod vakant i store deler av året og at nemnda hadde mindre reisevirksomhet enn planlagt.

9. Sluttord fra lederen – utfordringer for 2003

Selv om framtida er usikker, synes det realistisk å regne med at Trygderetten framover vil ha en saksinngang på mellom 5500 og 6000 saker pr. år. På kort sikt vil Trygderettens viktigste utfordring være å opprettholde god kvalitet i oppgaveløsningen og kort saksbehandlingstid omtrent på dagens nivå. Det er behov for å forsterke arbeidet med praksiskoordinering og avsi flere prinsipielle kjennelser som kan være retningsgivende for praksis i trygdeforvaltningen.

Så lenge saksinngangen er på dagens høye nivå, er det imidlertid klare begrensninger når det gjelder muligheten for å prioritere arbeidet med prinsipielle avgjørelser så høyt som ønskelig. Saksmengden gir heller ikke mulighet for å øke andelen grunngitte kjennelser vesentlig utover dagens nivå eller praktisere muntlige forhandlinger i nevneverdig grad.

I forbindelse med markeringen av Trygderettens 35-års jubileum lanserte vi tanken om å utvikle Trygderetten i retning av en "Velferdsdomstol" - en felles rettslig overprøvingsinstans på velferdsområdet. I en stortingsmelding som ble lagt fram like før jul 2002, er det foreslått en ny organisering av velferdsforvaltningen som i dag administreres av Aetat, trygdeetaten og sosialtjenesten, jfr. St. meld.nr. 14 (2001-2003).

I denne forbindelse må også organiseringen av anke- og klageordningene utredes nærmere. I tillegg til å ivareta behovet for anke- og klageordninger tilpasset en ny velferdsforvaltning, bør framtidige løsninger også ta sikte på å utbedre svakheter ved dagens trygde- rettsordning. Trygderetten ønsker å delta aktivt i en utredning av framtidige løsninger. Vi mener en utredning bør omfatte muligheten for å etablere et felles klage-/ankesystem på velferdsområdet. Det er nærliggende å vurdere toinstans behandling med første behandling på fylkes- /eller regionnivå og en sentral ankeinstans - "Velferdsdomstol" på riksnivå. Et slikt system vil gi mulighet for grunngeving i alle saker og større innslag av muntlighet i behandlingen. Videre vil den sentrale ankeinstansen innenfor et slikt system kunne legge hovedvekt på prinsipielle avgjørelser og i større grad bidra aktivt til tilbakemelding om praksis og nødvendig rettsutvikling på området.

Trygderetten har en kompetanse, organisasjon og tverrfaglig sammensetning som gjør at vi er beredt til å møte nye utfordringen og ta imot nye oppgaver. Trygderetten ønsker å utvikle sin rolle som en garantist for rettssikkerheten på velferdsområdet. Vi ser fram til spennende diskusjoner om disse spørsmålene framover.

Trygderetten

Besøksadresse: Grønlandsleiret 27

Postadresse: P.b. 8022 Dep.

0030 OSLO

Telefon: 23 15 95 50

Telefaks: 23 15 96 00

E-mail: trygderetten@trygderetten.no

Hjemmeside: www.trygderetten.no